

.....

SPRÁVA O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2018

Rozšírené hodnotenie kvality a starostlivosti

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

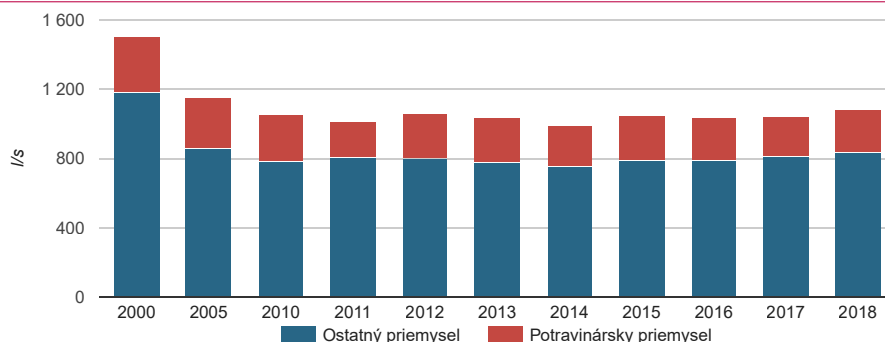

SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA

Vývoj v **odbere podzemnej vody** vykazuje v dlhodobom horizonte taktiež pokles. Odber podzemnej vody v **potravinárskom priemysle** v roku 2018 v porovnaní s rokom 2000 klesol o 22,1 % a odber podzemnej vody v **ostatnom priemysle**

mysle klesol o 29,4 %. V krátkodobejšom porovnaní rokov 2010 – 2018 je trend stagnujúci, pri porovnaní rokov 2018 a 2017 bol dokonca zaznamenaný nárast odberov.

Graf 076 I Vývoj odberov podzemnej vody v priemysle

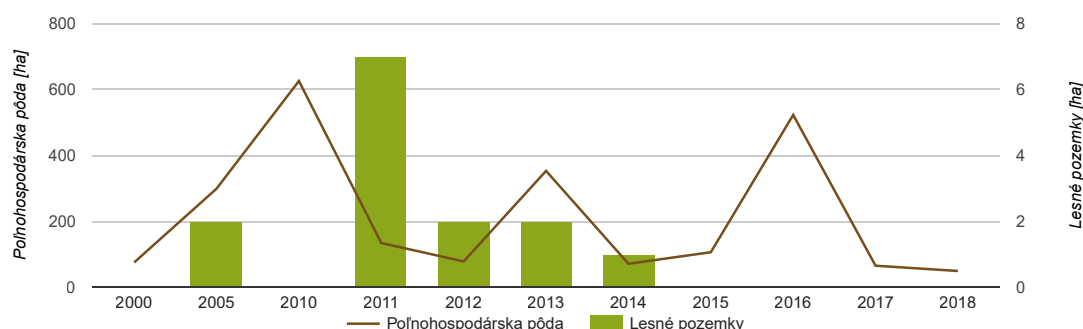

Zdroj: SHMÚ

Vývoj **úbytkov pôdy na priemyselnú výstavbu** má v hodnotenom období kolísavý trend. Najväčšie **úbytky poľnohospodárskej pôdy** na priemyselnú výstavbu boli zaznamenané v roku 2010 (606 ha). V rámci **lesných pozemkov** boli najväčšie

úbytky na priemyselnú výstavbu zaznamenané v roku 2011 (7 ha). V roku 2018 tvorili úbytky poľnohospodárskej pôdy na priemyselnú výstavbu 49 ha a v rámci lesnej pôdy nebol zaznamenaný žiadny úbytok.

Graf 077 I Vývoj úbytkov pôdy na priemyselnú výstavbu

Zdroj: ÚGKK SR

ŤAŽBA NERASTNÝCH SUROVÍN

KLÚČOVÉ OTÁZKY A KLÚČOVÉ ZISTENIA

Aký je trend vo vývoji ťažby nerastných surovín?

V roku 2018 došlo v porovnaní s predchádzajúcim rokom k miernemu nárastu dobývania surovín na povrchu a k miernemu poklesu pri hlbinnom dobývaní. V porovnaní rokov 2005 a 2018 došlo k poklesu ťažby hnedého uhlia o 40 %, magnezitu o 32 %, u rúd bol pokles až o 93 %. Z dlhodobého hľadiska u väčšiny ťažených surovín objem ťažby v roku 2018 nedosiahol stav z roku 1993. Z hľadiska využívania prírodných zdrojov a vplyvov na životné prostredie spojených s ťažbou možno tento vývoj hodnotiť pozitívne.

VÝVOJ ŤAŽBY NERASTNÝCH SUROVÍN

V roku 2018 bolo v SR evidovaných celkom 939 ložísk nerastov. Z podzemia bolo vydobytých celkom 2 707,83 kt úžitkových nerastov v pevnom skupenstve, 7,52 kt ropy a gazolinu

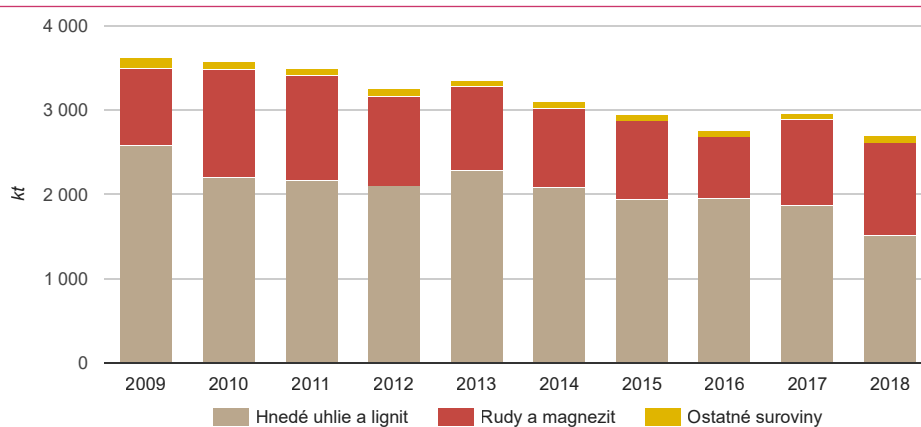
a 89 835,00 tis. m³ zemného plynu. Na povrchu bolo vydobytých 41 294,20 kt surovín.

Tabuľka 032 I Ťažba nerastných surovín

Ťažený nerast	Merná jednotka	2018
Hnedé uhlie a lignit	kt	1 502,00
Ropa vrátane gazolínu	kt	7,52
Zemný plyn	tis. m ³	89 835,00
Rudy	kt	42,73
Magnezit	kt	1 053,90
Soľ	kt	0,01
Stavebný kameň	kt	17 244,90
Štrkopiesky a piesky	kt	12 363,20
Tehliarske suroviny	kt	906,60
Vápence a cementárske suroviny	kt	3 301,50
Vápence pre špeciálne účely	kt	1 267,40
Vápenec vysokopercentný	kt	4 080,10
Ostatné suroviny	kt (podzemie)	109,20
	kt (povrch)	2 130,50

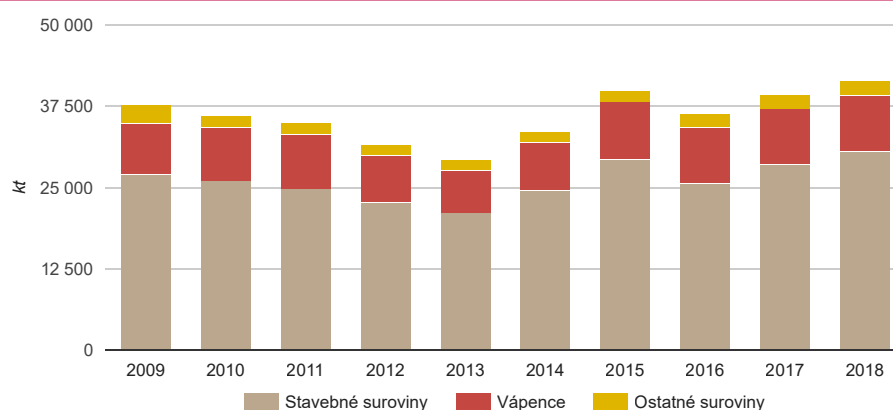
Zdroj: HBÚ SR

Graf 078 I Vývoj ťažby nerastných surovín v podzemí

Zdroj: HBÚ

Graf 079 I Vývoj ťažby nerastných surovín na povrchu

Zdroj: HBÚ

ŤAŽBA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

V roku 2018 pokračovalo uplatňovanie zákona č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý upravuje práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov zodpovedných za nakladanie s ťažobným odpadom vrátane dočasného skladovania takéhoto odpadu, počas prevádzkovania úložiska i po jeho uzavretí, úlohy orgánov štátnej správy a zodpovednosť za porušenie povinností podľa tohto zákona.

V roku 2018 bolo v pôsobnosti OBÚ evidovaných celkom 99 odvalov, z nich 71 je v dobývacích priestoroch (56 činných a 15 nečinných) a 28 mimo dobývacieho priestoru (25 činných a 3 nečinné). Odvaly zaberajú plochu 332,73 ha. Ku koncu roka 2018 bolo evidovaných celkom 28 odkalísk, z nich je 14 v dobývacích priestoroch (10 činných a 4 nečinné) a 14 mimo dobývacích priestorov (10 činných a 4 nečinné). Odkaliská zaberajú plochu 117,45 ha.

ENERGETIKA

KLÚČOVÉ OTÁZKY A KLÚČOVÉ ZISTENIA

Aký je stav a smerovanie energetiky vo vzťahu k životnému prostrediu?

Z hľadiska prírodných podmienok je SR chudobná na primárne palivovo-energetické zdroje (PEZ) a väčšinu z nich dováža. Z pohľadu štruktúry použitých PEZ mala SR v roku 2017 vyvážený podiel jednotlivých zdrojov. Vývoj ich štruktúry je charakteristický zníženou spotrebou plyných a tuhých palív a jadrového paliva. Naopak, výrazne stúpla hrubá domáca spotreba obnoviteľných zdrojov.

V dlhodobom hodnotení rokov 1993 – 2018 došlo k nárastu výroby elektriny. Pri strednodobom porovnaní rokov 2005 – 2018 bol zaznamenaný klesajúci trend. V roku 2018 bol podiel bezuhlíkovej výroby elektriny na úrovni 80 % celej výroby. Viac ako polovica vyrobenej elektriny v roku 2018 pochádzala z jadrových elektrární.

V roku 2017 pokračoval trend medziročného nárastu konečnej energetickej spotreby (KES). To viedlo k prerušeniu pozitívneho trendu znižovania KES v strednodobom hodnotení rokov 2005 – 2017. Najvýraznejšie medziročne stúpla KES kvapalných a tuhých palív. Pozitívom je výrazný nárast KES obnoviteľných zdrojov a odpadov. V roku 2017 mali najvyšší podiel na celkovej KES plyné palivá a kvapalné palivá.

Spomedzi sektorov mal v roku 2017 najväčší podiel na KES sektor priemyslu, nasledovaný sektormi doprava, domácnosti a obchod a služby. Sektor pôdohospodárstva sa na KES podieľal len minimálne. Medziročne stúpla KES vo všetkých sektoroch s výnimkou sektora pôdohospodárstva.

Od roku 2005 došlo k výraznému poklesu energetickej náročnosti (EN) hospodárstva SR. Napriek priaznivému vývoju má SR vysokú EN v rámci krajín EÚ.

V období rokov 2005 – 2017 vzrástol celkový podiel energie z obnoviteľných zdrojov energie (OZE). Spomedzi OZE dominovala vodná energia (výroba elektriny) a biomasa (výroba tepla a chladu).

Aké sú interakcie energetiky a životného prostredia?

V roku 2017 emisie skleníkových plynov v porovnaní s rokom 1990 poklesli o viac ako polovicu (bez započítania sektora LULUCF). Rovnako v strednodobom porovnaní emisie skleníkových plynov klesli. Väčšina emisií pochádzala zo spaľovania a transformácie fosilných palív. Klesol podiel emisií zo stacionárnych zdrojov, problémom ostáva spaľovanie fosilných palív v domácnostiach. Napriek tomuto výraznému poklesu pripadla v roku 2017 až polovica z celkových emisií skleníkových plynov na energetiku.

V období rokov 2005 – 2017 bol dosiahnutý pozitívny trend pri sledovaných emisiách znečisťujúcich látok – SO₂, NO_x, CO, NMVOC, PM₁₀ a PM_{2,5}. Rovnako bol pokles ich emisií zaznamenaný aj v medziročnom porovnaní. Opačný, rastúci trend bol v rovnakom období dosiahnutý pri emisiách POPs, ktoré okrem emisií PAH vzrástli tak v strednodobom, ako aj v medziročnom porovnaní. V prípade emisií ťažkých kovov nastal nárast pri emisiách Cd v strednodobom aj medziročnom porovnaní, emisie Pb a Hg v strednodobom porovnaní rokov 2005 – 2017 klesli, medziročne bol zaznamenaný ich nárast.

Na celkovom objeme odpadových vôd sa v období rokov 2006 – 2018 najviac podieľala elektroenergetika. Množstvo objemu odpadových vôd malo s výnimkou rokov 2012 – 2014, keď bolo ovplyvnené elektrárnou Vojany, klesajúci trend. Objem odpadových vôd z teplárenstva varioval, pozitívny je pokles jeho objemu v posledných rokoch.

Sektor energetiky sa v roku 2018 podieľal 9,7 % na celkovej produkcii odpadov. V odpade dominoval ostatný odpad.